

man vidste jo endnu slet ikke, hvorledes den vilde se ud. Kort sagt, det, der fremkom derom, kunde ikke forskrække nogen, men det havde den Grundbetingelse, at man havde Lov til at forudsætte, at der vilde blive fremlagt et Grundlag, hvorpaa man kunde vente en Forhandling med deraf følgende Overenskomst. Det næste Punkt i Udviklingen var Fremlæggelsen af Forslaget, altsaa for ca. 1 Aar siden. Og hvorledes blev nu dette Forslag? I Mod-sætning til al den Ubestemmelighed, som hidtil havde svævet derover, blev det det mest radikale Forslag, som overhovedet gennem privat Initiativ har været forelagt her i Tinget. Det sidste og tredje Skridt paa denne Udvikling blev da det, at efter at Forslaget havde været til 1ste Behandling, stilledes der fra radikal Side her i Tinget Forslag om en yderligere Udvikling i radikal Retning, altsaa navnlig om Tyendes og gifte Kvinders Valgret, saaledes at Forslaget kom til at gaa ud paa Ophævelse af de to Vælgerklasser og fuldstændig lige og almindelig Valgret efter Forholdstal for baade gifte og ugifte Kvinder og Mænd over 25 Aar. Dette er det yderste radikale Skridt, der er sket paa dette Omraade, og det forekommer mig, at det viser, at Regeringen Punkt for Punkt har ladet sig drive ud til den yderste Yderkant her, thi der er dog ingen af Regeringspartiet, der kan tænke sig foreløbig at gaa ud over dette. Jeg tvivler ikke om, ja jeg ved udmærket godt, at Socialdemokratiet ingenlunde vil føle sig tilfredsstillet i Længden ved dette, men selve Venstre vil dog neppe kunne tænke sig at gaa videre end hertil. Der har man altsaa ladet sig skubbe ud uden at tænke paa, at dette Forslag kan blive mere end Anledning nok til en ny Kamp, uden at tænke paa, at det vilde blive nødvendigt at give det en Affattelse, hvorpaa man kunde vente at naa en Overenskomst med Landstinget.

En saadan Forandring maatte jo nødvendigvis forudsættes at staa i en vis Kontinuitet med Fortiden, der maatte nødvendigvis kunne forudsættes en Overenskomst med de Faktorer af Lovgivningsmagten, som have et andet Syn paa denne Sags Udvikling, men derom forekommer det mig ikke, at der er nogen som helst Tale. Regeringen har der efter min Formening ladet sig skubbe ud til den yderste Rand. Nu staar den altsaa der, og det Forslag, som foreligger, kan efter min Formening — som bekendt er det i denne sin yderste Form med de af Folketinget

vedtagne Ændringer optaget som Regeringsforslag og som saadant forelagt i Aar — ikke være Grundlag for en Overenskomst, men smager meget stærkt af et Ultimatum, og det er dog vel ikke Meningen? Nu har Formanden for Flertallet her i Landet, Venstrereformpartiet, erklæret, at dette er Venstres „Mærkesag“. Han har neppe tænkt sig, at i samme Grad som man tvinger dette ultraradikale Forslag frem som Mærkesag for Venstre, i samme Grad tvinger man det ogsaa frem som Mærkesag for de konservative Partier, i omvendt Retning selvfølgelig. Nu ser det ikke ud til, at der kan naas en Overenskomst om Forslaget, i alt Fald ikke i den foreliggende Skikkelse, men at der derimod meget let kan hidføres en Kamp. Jeg kan naturligvis nok forstaa det, thi ligesom jeg fra gammel Tid erindrer, at Folk, naar de havde Tandpine, for at dulme Smerten indtil videre, lagde et Stykke Kamfer ind til Tænderne, og det hjalp saa for en Tid, men skaffede ikke Ondet bort, saaledes kan jeg naturligvis tænke mig dette Forslag benyttet som en Slags Kamfer for den Tandpine, som finder Sted indenfor Venstrereformpartiet af saa mange andre Grunde. Men for saa vidt dette til en vis Grad skulde være rigtigt, er det kun beklageligt, at man har benyttet dette Spørgsmaal dertil og derved presset det frem til et Punkt, hvor det er vanskeligt at naa en Ordning. Hvis Regeringen for Alvor ønsker dette Spørgsmaal bragt til en Afslutning, forekommer det mig, at det maatte have givet Forslaget en saadan Form eller søgt at finde saadanne ny Former, hvorpaa det var muligt at tænke sig en Løsning. Selv om de Forhold, vi i Øjeblikket have, for Tiden ere tilfredsstillende — og det tror jeg, ingen vil benægte — har jeg aldrig sagt, tænkt eller ment, at der ikke kunde tænkes Forandring deri, og at dette af politiske og ogsaa af andre Grunde kunde være nødvendigt. Jeg kan ogsaa tænke mig det i dette Tilfælde, og derfor siger jeg ikke det mindste til, at man i og for sig, om end hovedsagelig af politiske Grunde, vil forsøge at faa en Forandring i den kommunale Valgret, men saa maa man byde et saadant Grundlag, hvorpaa det er muligt at naa en Overenskomst med de Faktorer, som værne Mindretallets Interesser. Jeg kan ikke tænke mig, at Landstinget kan gaa ind paa dette Forslag, og Hovedgrunden dertil er simpelthen den, at det i sin Kerne strider mod selve det Princip, hvorpaa saavel vort politiske som vort kommunale Styre er